യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3
(ഉത്.പത്തി+പ്രകരണമ്)/സർഗം 101

ശ്രീരാമ ഉവാച .

കിമു+ച്യതേ മുനി+ശ്രേഷ്ഠ ബാല-കാ+ഖ്യാ-യികാ-ക്രമഃ .
ക്രമേണ കഥയൈ-ത+ന്മേ മനോ-വർണന-കാരണമ് .. 1

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
കോ∫പി മുഗ്ധ-മതിർ/ബാലോ ധാ+ത്രീം/ പൃ+ച്ഛതി രാഘവ .
കാംചി(ദ്-വി)നോദിനീം(ൻ) ധാ+ത്രി വർണ-യാ+ഖ്യാ-യികാ-മിതി .. 2

സാ ബാല+സ്യ വിനോദായ ധാ+ത്രീ ത+സ്യ മഹാമതേ .
ആ+ഖ്യായികാം(ങ്) കഥയതി+ പ്രസ+ന്ന-മധുരാ+ക്ഷരമ് .. 3

ക്വചിത്-സ+ന്തി മഹാ+ത്മാനോ രാജ-പു+ത്രാസ്+ത്രയഃ(ശ്) ശുഭാഃ .
ധാർമികാഃ(ശ്) ശൗ+ര്യ-മുദിതാ അ+ത്യ+ന്താ-സതി പ+ത്തനേ .. 4

വി+സ്തീർണേ ശൂ+ന്യ-നഗരേ+ വ്യോമ്നീവ ജല-താരകാഃ .
ദ്വൗ/ ന ജാതൗ/ തഥൈക+സ്തു/ ഗർഭ ഏവ ന സംസ്ഥിതഃ .. 5

അഥാ+ത്യു+ത്തമ-ലാഭാർഥം(ങ്) കദാചിത്/സമവാ-യതഃ .
വിബ+ന്ധവഃ(ഖ്) ഖി+ന്ന-മുഖാഃ(ശ്) ശോകോ-പഹത-ചേതസഃ .. 6

തേ തസ്മാച്-ഛൂ+ന്യ-നഗരാൻ-നിർ/ഗതാ വിതതാ/നനാഃ .
ഗഗനാ-ദിവ സംശ്ലിഷ്ടാ ബുധ-ശു+ക്ര-ശനൈ+ശ്ചരാഃ .. 7

ശിരീഷ-സുകുമാ-രാങ്ഗാഃ(ഫ്) പൃഷ്ഠതോ∫ർ/കേണ താപിതാഃ .
മാർഗേ∫ഹനി ഗതാ+ ഗ്രീഷ്മ/താപാർ/താഃ(ഫ്) പ+ല്ലവാ ഇവ .. 8

സം(ൻ)തപ്ത-മാർഗ-സികതാ-/ദഗ്ധ-പാദ-സരോ-രുഹാഃ .
ഹാ താത ചേതി ശോച+ന്തോ മൃഗാ യൂഥ+ച്യുതാ ഇവ .. 9

ദർഭാ+ഗ്ര-ഭി+ന്ന-ചരണാസ്-താപ-ഖി+ന്നാങ്ഗ/സം(ൻ)ധയഃ .
ഉ+ല്ലങ്+ഘ്യ ദൂര-മ+ധ്വാനം(ൻ) ധൂലി-ധൂസര-മൂർതയഃ .. 10

മ+ഞ്ജരീ-ജാല-ജടിലം ഫല-പ+ല്ലവ-മാലിതമ് .
മൃഗപ+ക്ഷി-ഗണാ-ധാരം/ പ്രാപുർ-മാർഗേ തരു+ത്രയമ് .. 11

യസ്മിൻ-വൃ+ക്ഷ+ത്രയേ/ വൃ+ക്ഷൗ ദ്വൗ/ ന ജാതൗ/ മനാ-ഗപി .
ബീജ-മേവ/ തൃതീ-യ+സ്യ+ സ്വാരോ-ഹ+സ്യ ന വി+ദ്യതേ .. 12

വി+ശ്രാ+ന്താസ്തേ പരി+ശ്രാന്താസ്-ത+ത്രൈ-ക+സ്യ തരോ-രധഃ .
പാരിജാത-തലേ+ സ്വർഗേ ശ+ക്രാ-നില-യമാ ഇവ .. 13

ഫലാ+ന്യമൃത-ക+ല്പാനി ഭു+ക്ത്വാ പീ+ത്വാ ച ത+ദ്രസമ് .
കൃ+ത്വാ ഗുലുച്-ഛകൈർ/മാലാം(ഞ്) ചിരം വി+ശ്രമ്യ തേ യയുഃ .. 14

പുനർ-ദൂര-തരം(ങ്) ഗ+ത്വാ മ+ധ്യാ+ഹ്നേ സമുപ+സ്ഥിതേ .
സരിത്-തൃതയ-മാസേ-ദുസ്-തരങ്ഗ/തരലാ-രവമ് .. 15

ത+ത്രൈകാ പരി-ശുഷ്കൈവ മനാ-ഗ+പ്യമ്ബു ന+ദ്വയോഃ .
വി+ദ്യതേ സരിതോർ/ദൃഷ്ടി-ര+ന്ധ-ലോചന-യോരിവ .. 16

പരി-ശുഷ്കാ ഭൃശം(യ്) യാസൗ/ ത+സ്യാം(ൻ) തേ സസ്നുരാ-ദൃതാഃ .
ഘർ/മാർതാ ഇവ ഗങ്ഗായാം/ ബ്ര+ഹ്മ-വിഷ്ണു-ഹരാ ഇവ .. 17

ചിരം(ങ്) കൃ+ത്വാ ജല+ക്രീഡാം/ പീത്വാ+ ക്ഷീരോ-പമം/ പയഃ .
ജ+ഗ്മുസ്തേ രാജ-തനയാഃ(ഫ്) പ്രഹൃഷ്ട-മനസഃ(സ്) സ്വയമ് .. 18

അഥാ-സേദുർ-ദിന+സ്യാ+ന്തേ ലമ്ബ-മാനേ ദിവാകരേ .
ഭവി+ഷ്യൻ-നവ-നിർമാണം(ൻ) നഗരം(ൻ) നഗ-സ+ന്നിഭമ് .. 19

പതാകാ-പദ്മിനീ+വ്യാപ്തം(ൻ) നീലാകാശ-ജലാ-ശയമ് .
ദൂര+ശ്രുത-സമു+ല്ലാപ-ഗായ+ന്നാ/ഗര-മ+ണ്ഡലമ് .. 20

ദദൃ-ശുസ്-ത+ത്ര ര+ത്നാണി+ ത്രീണി സദ്ഭവ-നാനി തേ .
മണി-കാഞ്ചന-ഗേഹാനി+ ശ്രൃങ്ഗാ-ണീവ മഹാ-ഗിരേഃ .. 21

അനിർ-മിതേ+ ദ്വേ സദനേ ഏകം(ൻ) നിർഭി+ത്തി ത+ത്ര വൈ .
അഭി+ത്തി/മ+ന്ദിരം(ഞ്) ചാരു+ പ്രവിഷ്ടാ+സ്തേ നരാ+സ്ത്രയഃ .. 22

സംപ്ര-വി+ശ്യോപ-വി+ശ്യാശു വിഹര+ന്തോ വരാ-നനാഃ .
പ്രാപുഃ(സ്)+ സ്ഥാലീ+ത്രയം(ൻ) ത+ത്ര തപ്ത-കാ+ഞ്ചന-കല്പിതമ് .. 23

ത+ത്ര കർ/പരതാം(യ്) യാതേ/ ദ്വേ, ഏകാ/ ചൂർണതാം(ങ്) ഗതാ .
ജഗൃ-ഹു+ശ്ചൂർണ-രൂപാം(ൻ) താം/ സ്ഥാലീം(ൻ) തേ ദീർഘ-ബു+ദ്ധയഃ .. 24

ദ്രോണൈർ/നവ-നവ+ത്യാ/ തൈസ്/
ത+സ്യാം(ൻ) ദ്രോണേന ചാ+ന്ധസഃ .
ത+ത്ര+ ദ്രോണ-ശതം/ ഹീനം/ ര+ന്ധിതം/ ബഹു-ഭോ-ജി-ഭിഃ .. 25

നിമ+ന്ത്രി-താസ്/ത്രയസ്-തൈസ്തു+ ബ്രാ+ഹ്മണാ രാജ-സൂനുഭിഃ .
ദ്വൗ/ നിർദേഹാ-വഥൈ-ക+സ്യ മുഖ-മേവ ന വി+ദ്യതേ .. 26

നിർമുഖേ-നാ+ന്ധ-സസ്-ത+ത്ര ഭുക്തം(ൻ) ദ്രോണ-ശതം/ സുത .
വി+പ്ര-ഭു+ക്താവ-ശേഷം(ൻ) തു ഭു+ക്ത-മ+ന്ധോ നൃപാ+ത്മജൈഃ .. 27

ത്രിഭി+സ്തേ രാജ-പു+ത്രാ+ശ്ച പരാം(ൻ) നിർവൃതി-മാഗതാഃ .
ഭവി+ഷ്യ+ന്നഗരേ തസ്മിൻ/ രാജ-പു+ത്രാസ്/ത്രയോ ഹി തേ .
സുഖ-മ+ദ്യ+ സ്ഥിതാഃ(ഫ്) പു+ത്ര മൃഗയാ+വ്യവ-ഹാരിണഃ .. 28

ആ+ഖ്യായി-കൈഷാ കഥിതാ മയാ ര+മ്യാ തവാനഘ .
ഏതാം ഹൃദി കുരു+ പ്രാ+ജ്ഞ വിദഗ്/ധസ്ത്വം/ ഭവി+ഷ്യസി .. 29

ധാ+ത്ര്യേതി കഥിതാ രാമ ബാല-കാ+ഖ്യാ-യികാ ശുഭാ .
തുഷ്ടിം(ഞ്) ജഗാമ ബാല+ശ്ച ശുഭാ+ഖ്യായി/കയാ-നയാ .. 30

ഏഷാ ഹി കഥിതാ രാമ ചി+ത്താ+ഖ്യാന-കഥാം പ്രതി .
ബാല-കാ+ഖ്യാ-യികാ തു+ഭ്യം മയാ കമല-ലോചന .. 31

ഇയം സംസാര-രചനാ+ സ്ഥിതി-മേവ-മുപാ-ഗതാ .
ബാല-കാ+ഖ്യാ-യികേ-വോ+ഗ്രൈഃ(സ്)
സംകല്പൈർ/ദൃഢ-കല്പിതൈഃ .. 32

വിക+ല്പ-ജാലകൈ-വേയം പ്രതി-ഭാസാ+ത്മികാ-നഘ .
ബ+ന്ധ-മോ+ക്ഷാദി-കലനാ/രൂപേണ പരി-ജൃമ്/ഭതേ .. 33

സംക+ല്പ-മാ+ത്രാദി-തര/+ദ്വി+ദ്യതേ നേഹ കിംചന .
സംക+ല്പ-വശതഃ(ഖ്) കിംചിൻ/-നകിം(ഞ്)ചിത്/കിംചി-ദേവ വാ .. 34

ദ്യൗഃ(ഹു)+ ക്ഷമാ വായുരാ-കാശം പർവതാഃ(സ്) സരിതോ ദിശഃ .
സംക+ല്പ-കചിതം സർവ-മേവം/ സ്വപ്ന-വദാ+ത്മനഃ .. 35

രാജ-പുത്രാസ്+ത്രയോ ന+ദ്യോ ഭവി+ഷ്യൻ-നഗരേ യഥാ .
യഥാ സംക+ല്പ-രചനാ തഥേയം ഹി ജഗത്-സ്ഥിതിഃ .. 36

സംക+ല്പ-മാ+ത്ര-മഭിതഃ(ഫ്) പരി+സ്ഫുരതി ച+ഞ്ചലഃ .
പയോ-മാ+ത്രാ+ത്മകോ∫മ്/ഭോധി/രമ്ഭസീ-വാ+ത്മ-നാ+ത്മനി .. 37

സംക+ല്പ-മാത്രം പ്രഥമ-മു+ത്ഥിതം പരമാ+ത്മനഃ .
തദിദം സ്ഫാരതാം(യ്) യാതം(വ്) വ്യാപാ-രൈർ/ദിവസം(യ്) യഥാ .. 38

സംക+ല്പ-ജാല-കല-നൈവ ജഗത്-സമ+ഗ്രം
സംക+ല്പ-മേവ നനു വി+ദ്ധി വിലാസ-ചേ+ത്യമ് .
സംക+ല്പ-മാ+ത്ര-മല-മുത്-സൃജ നിർവി-ക+ല്പ-
മാ+ശ്രിത്യ നി+ശ്ചയ-മവാപ്നുഹി രാമ ശാ+ന്തിമ് .. 39

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ ഉത്/
പത്തി+പ്രകരണേ ബാല-കാ+ഖ്യായികാ-നാമൈ-കോത്തര-ശത-തമഃ
സർഗഃ .. 101 ..

ഓം

****

CHECKED BY GURU P.R.IYER
3.10.2023